

RADNI ODNOSI

1. Postupanje protivno uputama poslodavca ne predstavlja povredu radne obveze ako iste upute nisu jasno interpretirane radnicima.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje nedopuštenosti odluke o otkazu ugovora o radu uvjetovanog skrivljenim ponašanjem tužitelja kao radnika te da radni odnos tužitelja nije prestao kod tuženika uz zahtjev za vraćanje na rad.

Presudom suda prvog stupnja utvrđeno je da nije dopuštena odluka o redovitom otkazu ugovora o radu uvjetovanog skrivljenim ponašanjem radnika, kojom je tuženik otkazao tužitelju ugovor o radu te da radni odnos tužitelja kod tuženika nije prestao.

Točkom II izreke naloženo je tuženiku vratiti tužitelja na rad, na dotadašnje radno mjesto, odnosno drugo radno mjesto odgovarajuće radnom iskustvu, obrazovanju i sposobnostima tužitelja te nadoknaditi tužitelju parnični trošak sa zatezanim kamatama koje teku od donošenja prvostupanske presude do isplate.

Tuženik je podnio žalbu protiv presude suda prvog stupnja zbog žalbenih razloga bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava iz odredbe čl. 353., st. 1., toč. 1. i 3. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 111/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 28/13., 89/14. i 70/19. – dalje

u tekstu: ZPP) predlažući da se pobijana presuda preinači.

U postupku pred sudom prvog stupnja utvrđeno je sljedeće:

- da je tužitelj bio zaposlen kod tuženika na radnom mjestu tehničar u Odsjeku za tehničke usluge,
- da je tuženik 3. svibnja 2017. donio odluku o redovitom otkazu ugovora o radu uvjetovanog skrivljenim ponašanjem radnika,
- da je tužitelj pravovremeno podnio zahtjev za zaštitu prava i predmetnu tužbu u rokovima predviđenim čl. 133., st. 1. i 2. Zakona o radu (N.N., br. 93/14. – dalje u tekstu: ZR),
- da je prije donošenja pobijane odluke o otkazu tuženik proveo postupak savjetovanja s radničkim vijećem u skladu sa čl. 150. ZR-a,
- da se tužitelju u odluci o otkazu stavlja na teret da je u razdoblju od 1. siječnja 2016. do 2. veljače 2017. zloupotrijebio proces otkupa CPE opreme na način da je u više navrata novčane vrijednosti GSM bona od 50,00 kn uplaćivao na prepaid korisničke račune osoba koje na isto nisu imale pravo čime je tuženiku nanesena materijalna šteta,
- da je prije donošenja odluke o otkazu tuženik omogućio tužitelju iznošenje obrane u skladu sa čl. 119., st. 2. ZR-a,

- da je u Uputama otkupa CPE opreme od korisnika iz prosinca 2012. opisano postupanje za otkup CPE opreme korisnika usluga i to u odnosu na ispravne uređaje, a da je u uvodnom dijelu uputa navedeno da se korisnicima od kojih se otkupi neki od navedenih uređaja, daje GSM bon u vrijednosti od 50,00 kn te da će ta vrijednost biti automatikom nadoplaćena na prijavljeni GSM broj vlasnika od kojeg se otkupljuje CPE oprema,
- da je u skraćenoj verziji tih Uputa navedeno da dodijeljeni GSM bon može iskoristiti bilo koji korisnik usluga mobilne telefonije tuženika,
- da je projekt otkupa CPE opreme osmišljen krajem 2012., dok je provjera načina rada krenula tek početkom 2017., a da su tehničari (uključujući i tužitelja) obavljali otkup opreme više godina,
- da u postupku interne istrage kod tuženika nije utvrđeno tko su vlasnici prepaid brojeva na koje je tužitelj uplatio bonove od 50,00 kn,
- da je informacijski sustav omogućio tužitelju unošenje telefonskog broja bilo kojeg korisnika mobilne telefonije tuženika, a ne samo broj korisnika od kojeg se otkupljuje CPE oprema,
- da su korisnici mogli samostalno raspolažati bonom od 50,00 kn te ga i prenijeti na tužitelja, koji je nakon toga bon uplaćivao na druge osobe te članove svoje obitelji,
- **da tuženik nije dao jasnu uputu tužitelju da nadoplatu bona ne smije obavljati nikome osim korisniku CPE opreme od kojeg se otkupljuje ta oprema,**
- da je u vezi s predmetnim otkupom CPE opreme tužitelj nepravomoćnim kaznenim nalogom općinskog suda oglašen krivim za kazneno djelo prijevare iz čl. 236., st. 1. KZ/11 i krivotvorenja isprave iz čl. 278., st. 1. KZ/11.

Slijedom tih utvrđenja, zaključak je suda prvog stupnja da tuženik nije dokazao postojanje opravdanih razloga za otkaz ugovora o radu tužitelju uvjetovan skrivljenim ponašanjem radnika (čl. 115., st. 1., toč. 3. u vezi sa čl. 135., st. 3. ZR-a), i to prije svega jer tuženik nije dokazao da

je tužitelj imao jasnu uputu svojih nadređenih o načinu nadoplate bona od 50,00 kn i posljedično tome nije dokazao da je tužitelj namjerno postupao protivno uputama poslodavca te počinio povredu radne obveze.

U odnosu na okolnost da je tužitelj nepravomoćnim kaznenim nalogom oglašen krivim za kaznena djela prijevare i krivotvorenja isprave, stajalište je suda prvog stupnja da ta odluka ne stvara pravne učinke iz odredbe čl. 12., st. 3. ZPP-a na način da bi njom bio vezan prvostupanjski sud, pri čemu je cijenjena i okolnost da je riječ o presudi koja se donosi bez održavanja rasprave i time tužitelju kao okrivljeniku nije bila dana mogućnost da se izjasni o krivnji, ni da iznese svoju obranu.

Dakle, pravilno je sud prvog stupnja utvrdio da tuženik kao poslodavac nije dokazao opravdanost razloga za otkaz ugovora o radu zbog skrivljenog ponašanja radnika iz odredbe čl. 115., st. 1., toč. 3. u vezi sa čl. 135., st. 3. ZR-a, zbog čega je tužitelj ovlašten zahtijevati vraćanje na rad u smislu odredbe čl. 124., st. 1. ZR-a.

Na temelju navedenog, drugostupanjski sud donio je odluku kojom se odbija kao neosnovana žalba tuženika i potvrđuje prvostupanjska presuda.

Županijski sud u Rijeci, Gž R-120/2018 od 3.8.2020.

2. Privremena nenazočnost na radu zbog bolesti ili ozljede nije opravdan razlog za otkaz ugovora o radu.

Iz obrazloženja:

Predmet spora u revizijskom dijelu postupka je tuženikov zahtjev protiv pobijane presude kojom je odlučeno o zahtjevu tužiteljice za utvrđivanje nedopuštenosti odluke o otkazu ugovora o radu i sudski raskid ugovora o radu te tuženikov zahtjev protiv dijela pobijane presude kojom je prihvaćen tužbeni zahtjev tužiteljice za naknadu joj štete, a odbijen protutužbeni zahtjev tuženika za naknadu mu štete.

Predmet spora po tužbi tužiteljice u prvostupanjskom postupku je zahtjev za utvrđivanje nedopuštenosti izvanrednog otkaza ugovora o radu, sudski raskid ugovora o radu te zahtjev za nakna-

du joj štete, dok je predmet spora po protutužbi tuženika kao protutužitelja zahtjev za isplatu mu 2.800,00 kn na ime naknade štete.

U postupku koji je prethodio reviziji utvrđeno je:

- da je 19. prosinca 2016. tužiteljica porukom obavijestila tuženika da zbog bolesti neće doći na posao sljedećeg dana - 20. prosinca 2016.,
- da je tuženik prethodno imao saznanja da tužiteljica ima zdravstvenih tegoba,
- da je 20. prosinca 2016. tužiteljica otišla kod liječnika koji joj je s danom 20. prosinca 2016. utvrdio privremenu nesposobnost za rad, a koja je trajala do 31. prosinca 2016.,
- da je tuženik 23. prosinca 2016. donio odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu tužiteljici, pozivajući se na odredbu čl. 37. Zakona o radu kao razlogom za otkazivanje ugovora o radu, a
- da je 27. prosinca 2016. tužiteljica dostavila tuženiku potvrdu o privremenoj nesposobnosti za rad, kada je i primila odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu,
- da je tužiteljica sklopila novi ugovor o radu s drugim poslodavcem te je započela s radom 13. siječnja 2017.

Na temelju navedenoga, nižestupanjski sudovi prihvatili su tužbeni zahtjev tužiteljice ocijenivši da u konkretnim okolnostima izostanak tužiteljice s posla nije bio neopravdan niti da tuženik nije imao saznanja o razlozima njezine spriječenosti dolaska na posao, zbog čega da nije bilo mjesta otkazivanju ugovora o radu pozivanjem na odredbu čl. 37. Zakona o radu (N.N., br. 93/14. – dalje u tekstu: ZR), a kako tužiteljica ranije nije bila upozoravana od tuženika na kršenje obveza iz radnog odnosa da nije bilo mjesta o izvanrednom otkazivanju ugovora o radu u smislu odredbe čl. 116. ZR-a. Kako tužiteljici pak nastavak radnog odnosa kod tuženika više nije bio prihvatljiv, ocijenjen je osnovanim i njezin zahtjev za sudski raskid ugovora o radu u smislu odredbe čl. 125. ZR-a.

Prema odredbi čl. 37., st. 1. ZR-a radnik je dužan što je moguće prije obavijestiti poslodavca o privremenoj nesposobnosti za rad, a najkasnije u

roku od tri dana dužan mu je dostaviti liječničku potvrdu o privremenoj nesposobnosti za rad i njezinom očekivanom trajanju.

Prema odredbi stavka 3. tog članka ako zbog opravdanog razloga radnik nije mogao ispuniti obvezu iz stavka 1. tog članka, dužan je to učiniti što je moguće prije, a najkasnije u roku od tri dana od dana prestanka razloga koji ga je u tome onemogućio.

Prema odredbi čl. 117., st. 1. ZR-a privremena nenazočnost na radu zbog bolesti ili ozljede nije opravdan razlog za otkaz ugovora o radu.

Predvođeci činjenična utvrđenja ovog predmeta prema već citiranim odredbama, nameće se zaključak kako je pravilna ocjena iz pobijane presude da okolnost što tužiteljica nije u roku od tri dana dostavila tuženiku liječničku potvrdu o privremenoj nesposobnosti za rad, a kada je ona tuženika uoči prvog dana izostanka s posla informirala o bolesti kao razlogom izostanka, a 27. prosinca 2016. mu dostavila liječničku potvrdu o privremenoj nesposobnosti, da tužiteljica nije postupila protivno odredbi čl. 37., st. 1. ZR-a, već naprotiv u skladu s odredbama stavka 3. tog članka, a zbog čega se ni njezin izostanak s posla u razdoblju: 20.-23. prosinca 2016. nije mogao smatrati neopravdanim niti razlogom za izvanredno otkazivanje ugovora o radu tužiteljici. Stoga je pravilno odluka o otkazu ugovora o radu tužiteljici ocijenjena nedopuštenom.

U takvim okolnostima prihvatljiv je zahtjev tužiteljice za sudski raskid ugovora o radu u smislu da nastavak njezinog radnog odnosa kod tuženika više nije moguć, a kada je ona sklopila novi ugovor o radu s drugim poslodavcem kod kojeg je započela s radom 13. siječnja 2017., zbog čega je pravilno kao dan sudskog raskida ugovora o radu određen 12. siječnja 2017., sve na temelju odredbe čl. 125., st. 1. ZR-a.

Na osnovi navedenoga, Vrhovni sud odbio je kao neosnovanu reviziju tuženika protiv pobijane presude kojom je potvrđena prvostupanjska presuda u dijelu kojim je prihvaćen tužbeni zahtjev tužiteljice za nedopuštenost odluke o otkazu ugovora o radu i sudski raskid ugovora o radu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 2958/2019-2 od 16.6.2020.

3. Odgovornost poslodavca za štetu zbog ozljede na radu.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je odgovornost poslodavca za štetu uzrokovanu ozljedom na radu zbog koje je došlo do smrti radnika.

Prvostupanjskom presudom odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice (radnikove supruge) za isplatu 220.000,00 kn i naknadu troška postupka, sve s pripadajućom zateznom kamatom. Ujedno je naloženo tužiteljici da tuženiku naknadi troškove postupka u iznosu od 53.953,00 kn.

Drugostupanjskom presudom preinačena je prvostupanjska presuda te je tuženiku naloženo da tužiteljici isplati 220.000,00 kn i naknadi troškove postupka u iznosu od 25.000,00 kn, sve s pripadajućom zateznom kamatom.

Protiv drugostupanjske presude reviziju iz čl. 382., st. 1. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 84/08., 57/11., 148/11. - proč. tekst, 25/13. i 28/13. – dalje u tekstu: ZPP) podnio je tuženik zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da sud prihvati reviziju i preinači drugostupanjsku presudu odbijanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti.

Revizijski razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka tuženik temelji na tvrdnji o postojanju bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354., st. 1. u vezi sa čl. 219., st. 1. ZPP, smatrajući da je u konkretnoj situaciji teret dokaza na tužiteljici, koja treba dokazati da postoji odštetna odgovornost poslodavca prema čl. 15., st. 1. Zakona o zaštiti na radu, i to prema načelu uzročnosti. Tek nakon što tužiteljica to dokaže, tuženik može dokazivati postojanje razloga za svoju ekskulpaciju prema čl. 15., st. 2. Zakona o zaštiti na radu.

Premda tuženik smatra da sama činjenica da je prednika tužiteljice na radu ubo stršljen nije dokaz uzročnosti uboda kao mehaničke ozljede i smrtnog stradavanja, dokazavši upravo tu činjenicu, da je njezina prednika na radu ubo stršljen te da je ubrzo zbog alergijske reakcije na otrov stršljena

ovaj umro, tužiteljica je dokazala da je šteta nastala ozljedom na radu.

Prema odredbi čl. 15., st. 1. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 59/96., 94/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08., 75/09. i 143/12. – dalje u tekstu: ZZR), poslodavac odgovara radniku za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, profesionalnom bolešću ili bolešću u vezi s radom.

Ozljeda na radu definirana je kao ozljeda izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem, ili ozljeda uzrokovana naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je takva ozljeda uzročno povezana s obavljanjem poslova na kojima radnik radi.

Alergija je prekomjerna reakcija organizma na specifičnu tvar - alergen.

Nije sporno da je prednik tužiteljice (pokojni) imao predispoziciju za alergijsku reakciju na otrov stršljena, a koja predispozicija je posljedica nepravilnog funkcioniranja imunološkog sustava. Međutim, bez kontakta s alergenom, unatoč navedenoj predispoziciji, ne nastupaju nikakve promjene stanja organizma alergične osobe. Stoga po shvaćanju revizijskog suda, kao i shvaćanju drugostupanjskog suda, smrtno stradavanje prednika tužiteljice predstavlja ozljedu na radu izazvanu neposrednim i kratkotrajnim kemijskim djelovanjem otrova stršljena, a opasnost od nastanka koje ozljede je i predviđena tuženikovim aktom.

Budući da tuženik kao poslodavac odgovara za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, a nije, u skladu s odredbom čl. 15., st. 2. ZZR-a, dokazao postojanje razloga koji ga oslobađaju odgovornosti, pravilno je drugostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je ocijenio da je tuženik odgovoran za štetu koju tužiteljica trpi smrću supruge.

Na osnovi iznesenog, budući da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija podnesena, valjalo je na temelju odredbe čl. 393. ZPP-a reviziju odbiti kao neosnovanu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Revr 576/2017-2 od 12.11.2019.

*Ivan Petrošević, dipl. iur.
Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb*